

Fig. 33. Breestraat 20-22. Aanzicht (zie blz. 172)

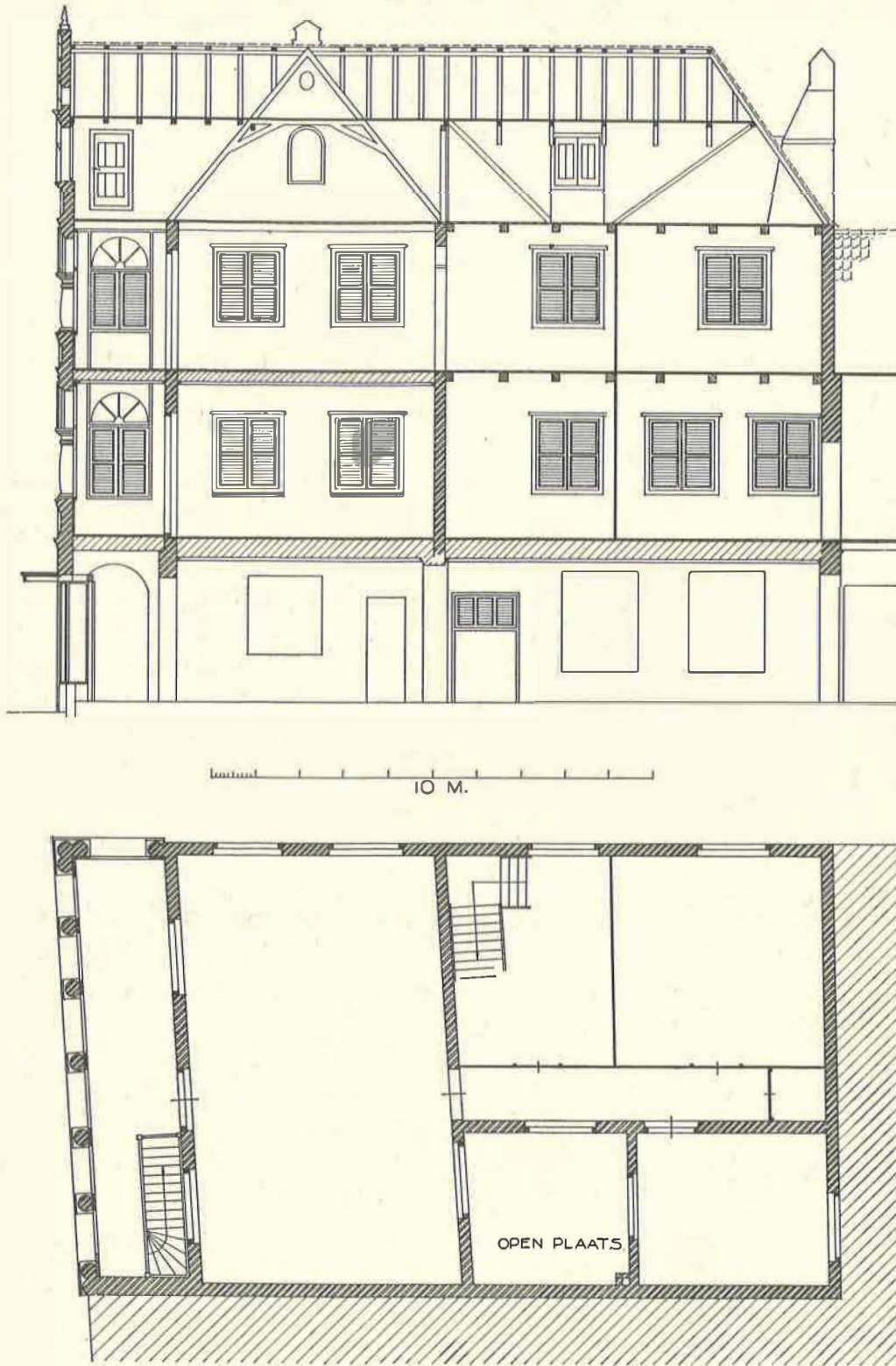

Fig. 34. Breestraat 20-22. Lengtedoorsnede en plattegrond tweede verdieping (zie blz. 172)

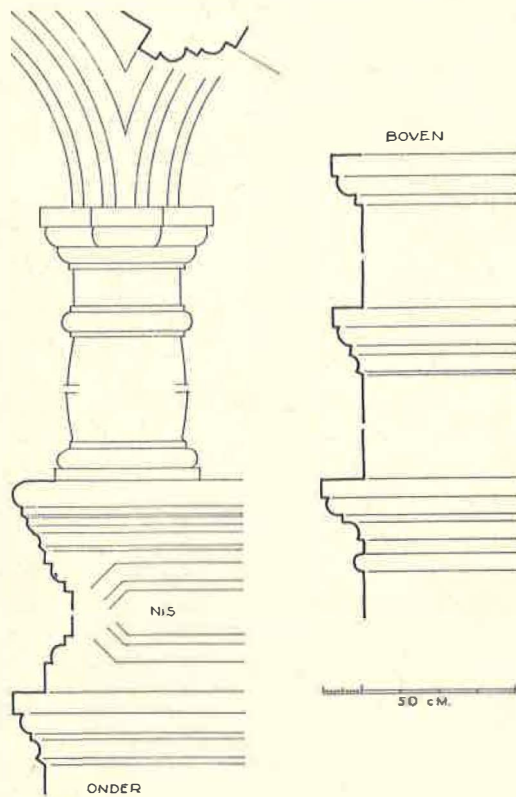

Fig. 35. Bredestraat 20-22. Geveldetails

gelegen alhier in Willemstad op de Bredestraat aan de Nz.; belendende ten westen 'thuys van de Wed. Benjamin de Casseres met een vrije gang in fauere van dit huys en volgens seekere accoord westwaarts gemeen, ende ten oosten 'thuys van de Wed. Isaac de Marchena, strekkende wijders ten Noorden tot 't huys van d'Heer Jan Scholten, met gemeene muur'; hierbij waren schijnbaar ook slaven inbegrepen. Uit de grosse van 9 okt. 1771 blijkt die vrije gang verkregen 'volgens acte van accoord op den tweeden april 1751 voor den beëdigden clerq ter secretary Lourents Laan en zekere getuygen alhier gepasseerd tusschen wijlen den Ed. Heer Willem Meijer en Samuel de Casseres, westwaards gemeen met het verkochte huys en erve'.

De voorganger van Nathaniel Ellis was dus de oud-kapitein der burgerij Willem Meijer, wiens aandeel in de fortbouw en aangenomen doch niet volbrachte stadsuitleg in de voorgaande jaren hierboven ter sprake kwam. Het vermoeden zou daarom kunnen rijzen, dat deze uitzonderlijke en in alle geval tot in latere levensjaren actieve figuur — Meyer overleed tussen 26 maart en 20 aug. 1756 blijkens de verkoopacten der plantage Cattenburgh in het archief der C.P.I.M. — het huis gebouwd heeft. Daar

Bredestraat 20-22, eigendom van de Heer W. F. G. Mensing, vertegenwoordiger der Heineken's Bierbrouwerij, die er kantoor houdt en met name de Hollandse Boekhandel N.V. in drijft, mag als het eindpunt in de rij der aanzienlijkste Curaçaose stadshuizen met bewegelijke vormgeving gelden (fig. 33-35 en afb. 190-192).

Reeds op het kaartje van Gebhardt uit 1707 is de Bredestraat Nz. geheel bebouwd. Gememoreerd is echter reeds, dat uit de bewaarde koopacten een bouwdatum na 2 april 1751 valt af te leiden, zonder dat echter stringente conclusies omtrent het juiste jaar mogelijk zijn. De opeenvolgende eigenaren gedurende het in aanmerking komende tijdsbestek behoorden ook in dit geval tot de meest prominente ingezetenen.

Omstreeks het derde kwart der 18de eeuw was eigenaar de vermogende oud-Raad Nathaniel Ellis (1680-1771; Krafft, 163/5), die het op zeer gevorderde leeftijd moet hebben betrokken. De executeuren van zijn boedel verkochten 8 april 1771 (extract uit Venduboeek LF. fo. 128) in publieke veiling voor 9603 pesos aan Abraham en Isaac de Marchena en Isaac van Abraham de Marchena in publieke veiling een 'huys en erve, staande en

Ellis, die zich om zijn hoge leeftijd in 1756 uit de Grote Raad van het eiland terugtrok, toch wel als bouwheer uitvalt, zouden dan eerst de Marchena's daarvoor in aanmerking komen. Deze deden echter reeds op 18 mei 1779 het huis voor 12.500 pesos over aan de koopman Robertus Samuel Brandts. De reden was weliswaar, dat zij het oostelijke buurhuis van hun moeder geërfd hadden en daarin wilden trekken. Het verschil in koopprijs in 1771 en 1779 motiveert ternauwernood het aannemen van een herbouw in deze jaren. Een totstandkoming nadien, die wellicht stilistisch niet geheel uitgesloten zou behoeven te zijn, vindt in de verder bewaarde acten niet veel steun.

Van 1779 tot 1830 blijft het pand in de familie Brandts. Op 29 sept. 1813 vond er niettemin een inspectie door de rooimeester J. C. Schuler plaats, waarbij het huis kennelijk de huidige vorm had, zoals trouwens niet anders was te verwachten. Zulks geschiedde op verlangen der testamentaire executeuren van wijlen Mejuffrouw Neeltje Plaat, wed. van wijlen Robertus Samuel Brandts, van hetgeen door haar bij testamentaire dispositie van 22 jan. des jaars was gelegateerd aan haar alleen overgebleven minderjarige kleindochter Antje Brandts. Het ging nu om een 'huis en erve, bestaande in drie verdiepingen; benoorden de Breedestraat belendende, bezuiden huis en erve van Samuel de Casseres met gemeene muur gescheiden, beoosten een gemeene dwarsgang en het huis en erve van den heer Isaac de Marchena, eigen muur bewesten het huis en erve van Francisco Cordero Ysero, ieder met zijn eigen muur gesepareerd'. De overgebleven Isaac de Marchena woonde dus nu weer aan de andere kant en wordt in het volgende eigenaardige transport in 1837 als overleden vermeld; als bureu west en oost blijven tot 1899 dezelfde namen voorkomen, terwijl ook de omschrijving van het perceel geen verandering ondergaat.

De echtgenoot van deze Anna Brandts, Johannes Jacobus Gaatman, verkocht 25 maart 1830 het huis voor 8000 pesos aan Manuel Haim Alvares Corea. Tot zover bewegen de transporten zich binnen normale grenzen.

Op 7 sept. 1837 wordt echter het huis met dezelfde omschrijving namens Corea in publieke veiling aan Abr. de Meza voor f 1.405 verkocht, ofschoon de belasting volgens de laatste koopschat ad f 16.000 jaarlijks f 160 bedroeg. Uit de grosse van 12 febr. 1838 blijkt de eigenaar buitenslands te vertoeven, wat misschien de abnormale verkoopprijs verklaart. Voor de rechtbank verschenen toen namelijk Gotlob Wilhelm Hellmund, alhier woonachtig, in kwaliteit van, met en benevens de thans uitlandige Barend Jan Weymar, generale gemachtigden van Gabriel da Costa Gomes de la Penha c.s. te Amsterdam, en in die betrekking speciale gemachtigden van Manuel Heim Alvares Corea blijkens procuratie van 28 aug. 1837. Een andere reden zou kunnen schuilen in een momenteel slechte staat van het pand. Opvallend is in dit verband, dat boven aan de afvoerpijp van de oostelijke zijvleugel achter de binnenplaats het jaartal 1838 te lezen staat. Merkwaardig laag was overigens al evenzeer de verkoopprijs op 27 juli 1847, toen de executeuren van de boedel van wijlen Abr. de Meza het huis uit de hand voor f 2.700 verkochten aan Johannes Loureno Ayson.

Bij de verdere overdrachten komen weer te verwachten prijzen voor. Op 22 okt. 1849 bevestigde de Rechtbank, volgens het testament van 9 okt. 1833 de cessie door Maria Wilhelmina Evertsz-Schoten, Wed. Johannes Lourens Ayson, van de helft van de eigendom in het huis van de overleden echtgenoot aan haarzelf. De 19 nov. 1855 verkoopt deze weduwe uit de hand aan David Delvalle Henriquez voor f 11.000. 1 febr. 1880 verkoopt Henriques, particulier alhier, ondershands aan Rafaël Miguel Felipe Bethencourt, koopman alhier, voor eveneens f 11.000; op 10 dec. 1887 de laatste weer aan James Agnes Jones, koopman alhier, voor f 10.000. Op 21 sept. 1899 verkoopt Vidal Eyba, koopman op Curaçao, als gemachtigde van Graciella Johanna Jones, eigenaresse door de acte van nalatenschap van Jones van 20 april 1896, echtgenote van een apotheker te Düsseldorf aan David Cardoze (Cadet), koopman te Curaçao, voor f 11.300; de hele nalatenschap was blijkens die acte voor elk der beide kinderen f 174.380, het huis werd daarin gewaardeerd op f 13.000. De 20 febr. 1920 verkoopt David Cardoze cadet aan de koopman Louis Joseph Ricardo voor f 18.000, die 6 april 1920 nog van de koopman Mosses Cardose Jr. Windstraat 12 voor f 5.500 verkrijgt, waarna 28 april 1924 door Ricardo te Caracas beide huizen aan de Erven Mensing werden overgedragen.

Aangestipt is reeds, dat het pand een soortgelijke indeling heeft als het verdwenen Breedestraat 24 en Breedestraat 15-17 en ook de decoratieve behandeling, bij iets grotere vrijheid, ten nauwste aan die van de genoemde huizen verwant is. Het onderscheid daarmede komt ook voort uit de wat grotere gevelbreedte van meer dan 10 m. Door de gegeven situatie vormt het aan twee zijden ingebouwde huis in omtrek namelijk een de vorm van een parallellogram naderende rechthoek, aan de korte straatzijde breed

10,35 en achter 10,21 m, aan de steeg 17,65 en ter andere zijde 17,20 m diep. Het valt op de verdiepingen weer te verdelen in galerij, achtergelegen zaal over de volle breedte en achtervleugel tussen steeg en binnenplaats, die zich uitwendig als zodanig aftekenen; op de tweede etage is de indeling het meest intact. De galerij moet steeds een onverbrekkelijk geheel met het overige deel van het huis hebben uitgemaakt, daar zich hier de nu gedeeltelijk gesloopte trap en de geheel verdwenen regenbak bevonden. De benedenverdieping was vroeger door pakhuisachtige deuren toegankelijk doch is laatstelijk in 1953 geheel gewijzigd voor de inspringende etalages van de boekhandel. Hierboven is de façade echter gaaf bewaard gebleven.

Er konden aldus voor de woonverdiepingen twee arkaden van zes bogen op de typische ietwat balustervormige zuiltjes gelegd worden, waarbij de hoeken door smallere bogen zijn gemarkeerd. Ook aan de steeg hebben de galerijen natuurlijk een boogstelling, zodat daar op hoeken bundels van drie zuiltjes aanwezig zijn. Mede wegens dit verschil is de indeling der borstweringen enigszins anders dan in de voorgaande gevallen. Die onder de arkaden vertonen elf zeskantige panelen, de hier eveneens geheel dichte afsluitende borstwering daarentegen tien, waarvan de vier middelste corresponderen met de top en de drie wat bredere terzijde met de dakterrasjes. Aldus is haast ongemerkt een grotere contrastwerking en daarmee een opvoering der levendigheid van de aanblik bereikt, die culmineert in de dakzône, waar de toppen de laatste rechte hoeken hebben verloren. De vormgeving van de grote middentop is in hoofdzaak gelijk aan die van Breedestraat 15-17 doch in het rechtopgaande gedeelte heeft een rondboogopening onder halfcirkelvormige afdekking het rechthoekige dakluik vervangen. Ook de zijtop aan de steeg kent slechts getoogde openingen.

SUMMARY

No. 22 Breedestraat was built on similar principles as the preceding ones but is remarkable for its broader frontage which allowed for an even more varied and lively composition. The few remaining straight lines in the gable disappeared. The extant title-deed suggests that the construction of the house took place not only after 1751, but, furthermore, not until 1779. In 1953 the ground storey was entirely modernized.